

Fakulta špeciálnej techniky
Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne

Aditívne technológie od A po Z a ich vplyv na životné prostredie

doc. Ing. Maroš Eckert, PhD.

Obsah

- Úvod do aditívnych technológií
- História a vývoj 3D tlače
- Základné technológie 3D tlače
- 3D tlač technológiou *FFF*
- 3D tlač technológiou *VAT*
- 3D tlač spekania práškov
- Ďalšie technológie 3D tlače

Úvod do aditívnych technológií

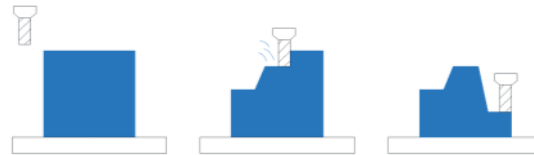
Výroba pomocou foriem

Výroba veľkého počtu rovnakých súčiastok

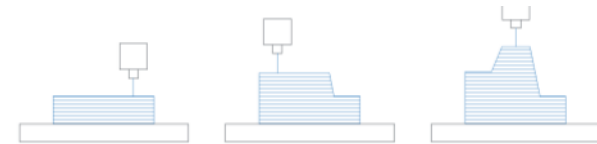
Subtraktívna výroba

Výroba malých a stredných objemov súčiastok

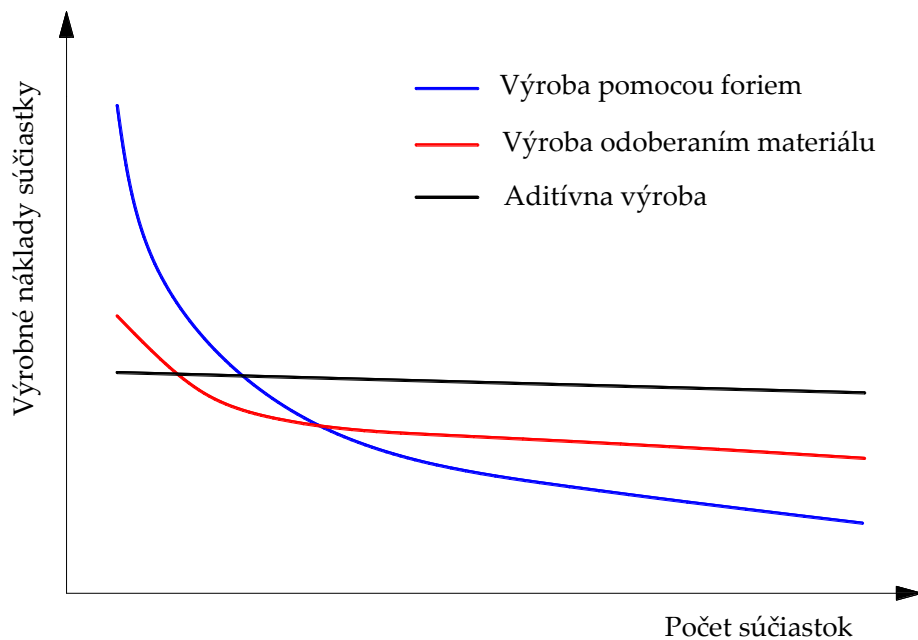
Aditívna výroba

Malé objemy súčiastok komplexných tvarov

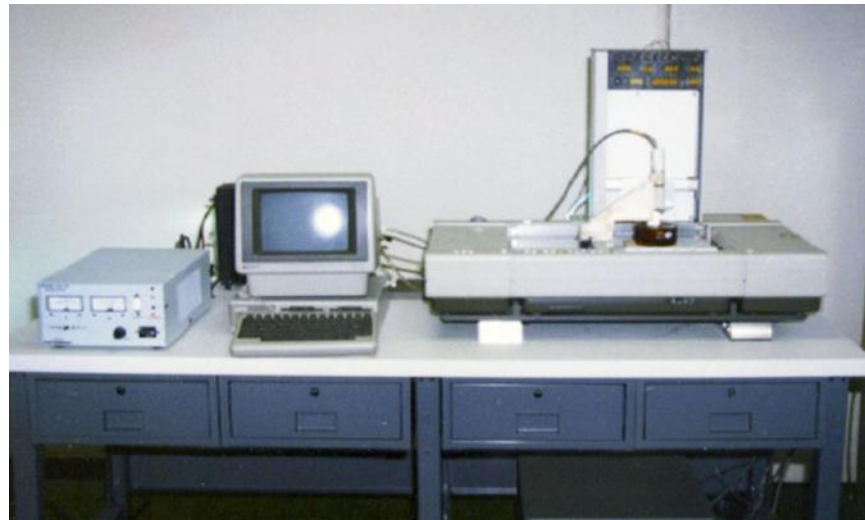
Úvod do aditívnych technológií

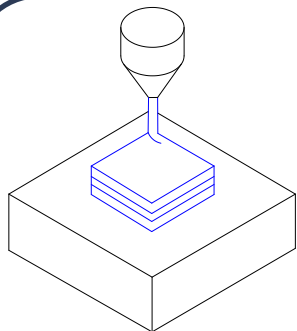
História aditívnej technológie

- 1983 Charles Hull prvá 3D tlačiareň pracujúca na princípe SLA
- 1989 spoločnosť Stratasys patentuje technológiu FDM
- Ďalšie patenty, spoločnosť DTM s technológiou SLS
- Exspirovanie patentov pre kľúčové procesy = explózia dodávateľov a systémov

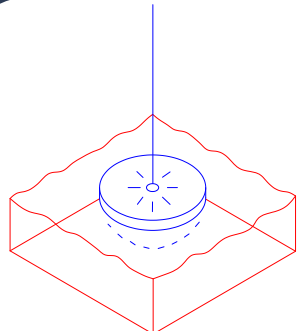

Základné technológie 3D tlače

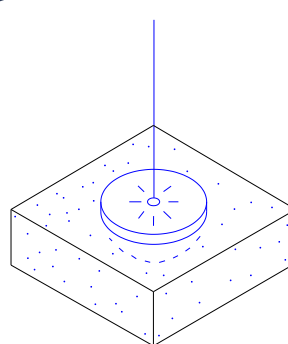
Extrúzia materiálu

FFF (Fused Filament Fabrication), viacej známy pod označením FDM (Fused Deposition Modeling)

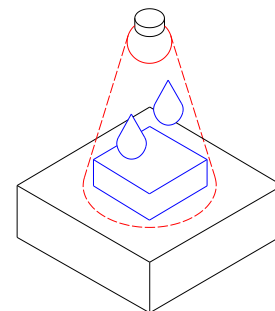
VAT foto-polymerizácia

SLA (Stereolithography), DPL (Direct Light Processing)

Spekanie práškového lôžka

SLS (Selective Laser Sintering), DMLS (Direct Metal Laser Sintering), SLM (Selective Laser Melting)

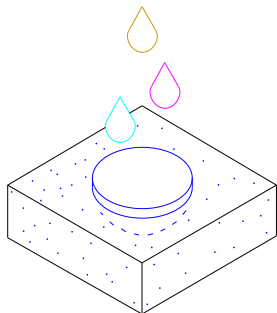

Nástrek materiálu

MJ (Material Jetting), DOD (Drop On Demand)

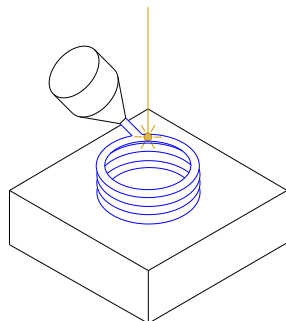

Základné technológie 3D tlače

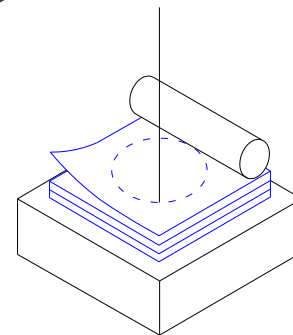
Nanášanie spojiva

BJ (Binder Jetting)

Priama depozícia energie

LENS (Laser Engineering Net Shaping), LBMD (Laser-Based Metal Deposition)

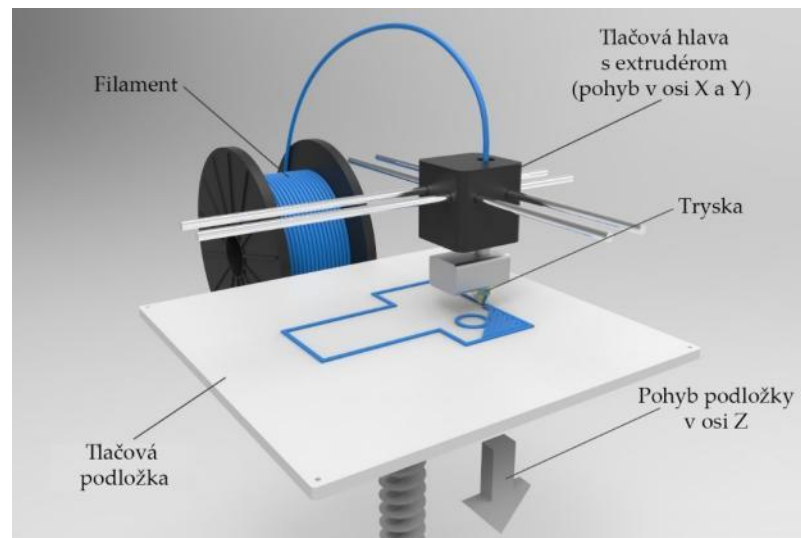
Laminovanie dosiek

UAM (Ultrasonic Additive Manufacturing), LOM (Laminated Object Manufacturing)

3D tlač technológiou FFF

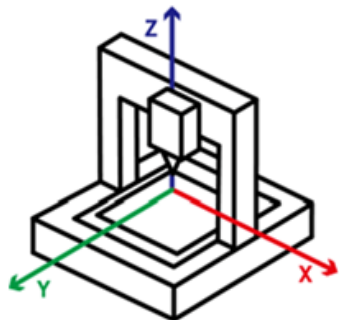
- Najrozšírenejšia technológia
- Nanášanie nataveného materiálu do jednotlivých vrstiev
- Materiál vo forme filamentu alebo prášku
- Tlačová hlava s výhrevným telesom a extrudérom
- Tuhnutie materiálu na tlačovej podložke

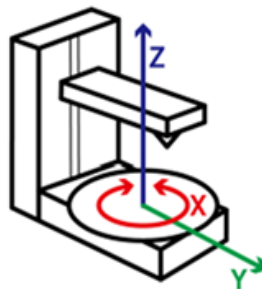

3D tlač technológiou *FFF*

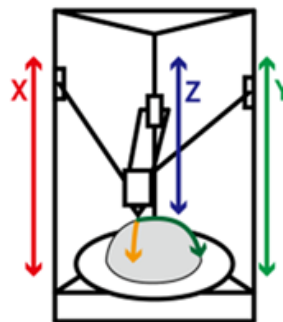
Karteziánsky typ
3D tlačiarne

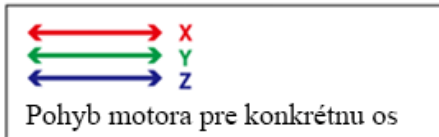
Polárny typ
3D tlačiarne

Delta typ
3D tlačiarne

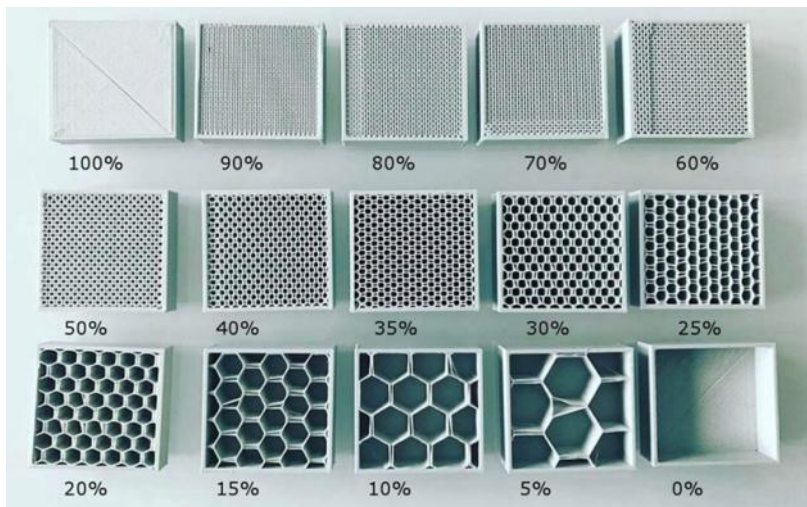

3D tlačiareň na
robotickom ramene

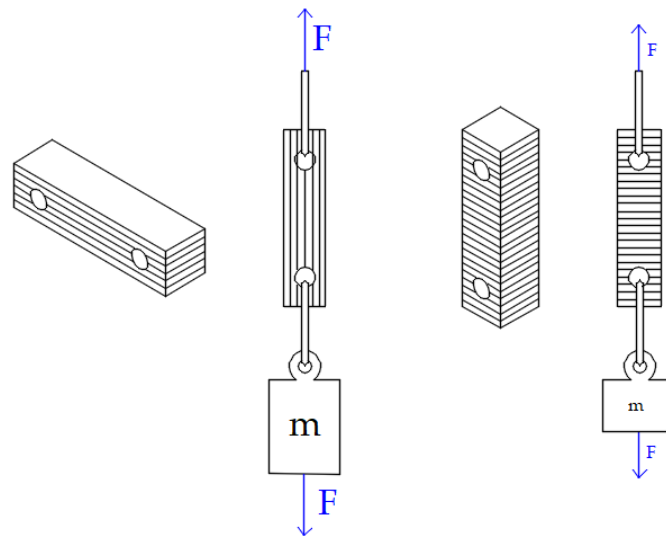

Tvar a hustota výplne pri FFF 3D tlači

Rôzna hustota výplne 6-uholníkového tvaru

Orientácia nanášania vrstiev vzhľadom na smer prevládajúceho zaťaženia

Podpory pri FFF 3D tlači

Podpora pri previse menšom ako 45°

Mriežková podpora

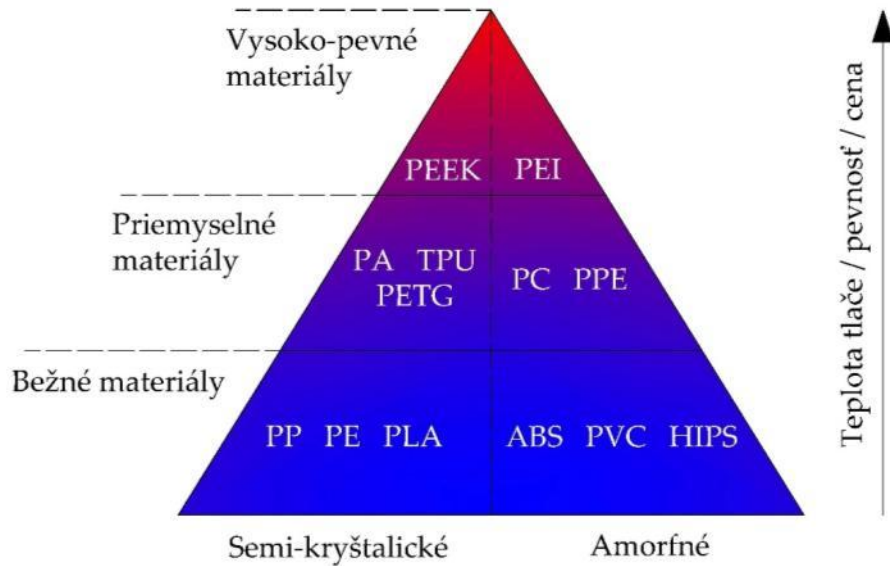
Stromová podpora

Rozpustná podpora

Materiály pri FFF 3D tlačí

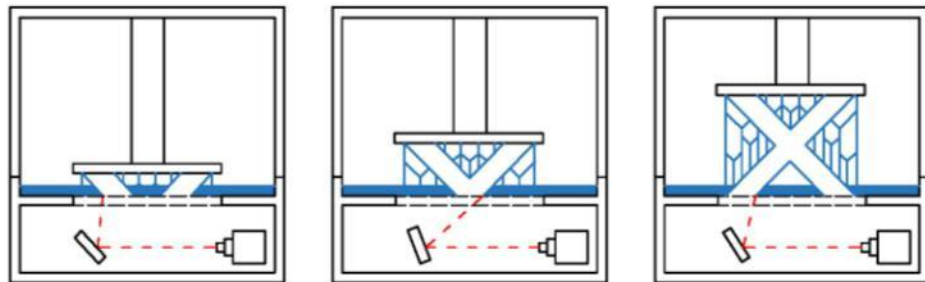
Využitie FFF 3D tlače

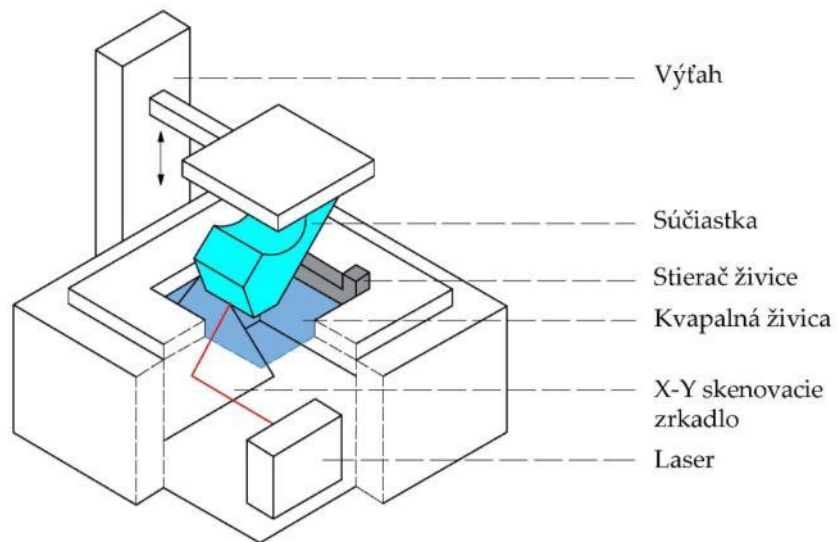
VAT fotopolymerizácia

- Tuhnutie živice alebo fotopolymérneho materiálu v kvapalnej fáze účinkom žiarenia
- Po ožiarení kvapalného materiálu nastáva chemická reakcia, pri ktorej materiál tuhne – fotopolymerizácia
- SLA (stereolitografia) a DPL (priame svetelné vytvrdzovanie)

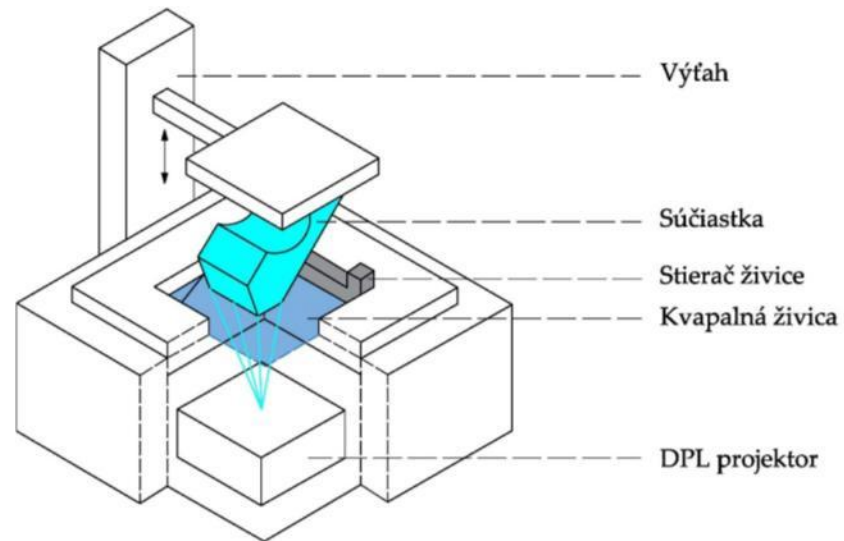

VAT fotopolymerizácia SLA vs. DPL

Technológia SLA

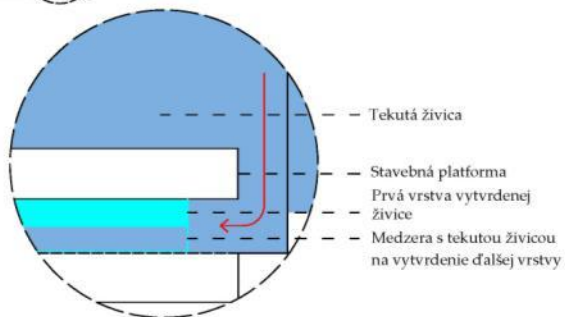
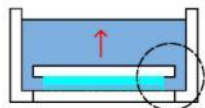
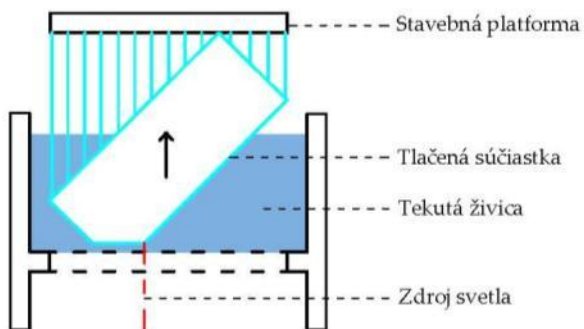

Technológia DPL

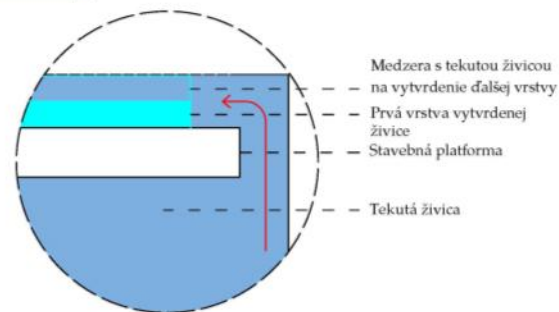
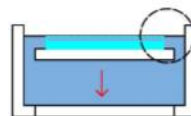
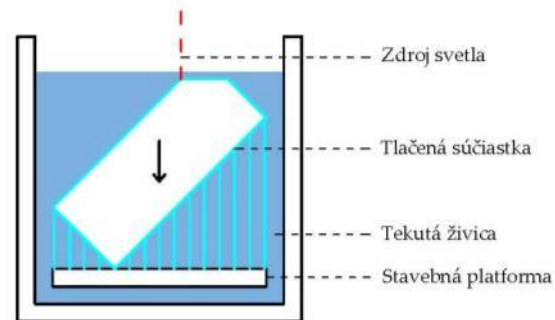

VAT fotopolymerizácia - konfigurácia

Konfigurácia
zdola nahor

Konfigurácia
zhora nadol

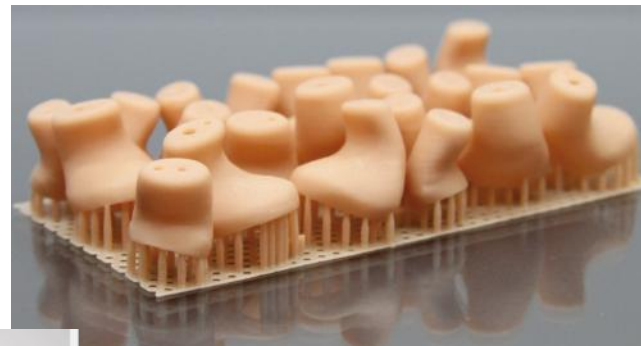

VAT fotopolymerizácia – využitie

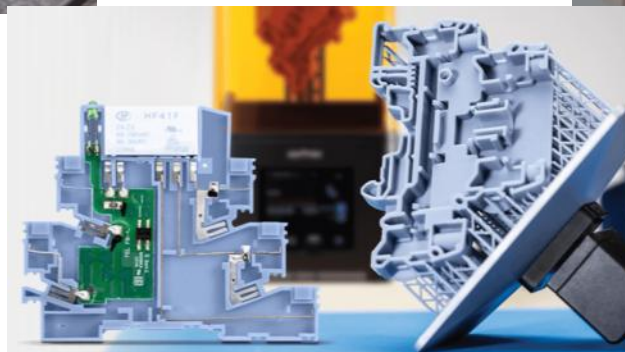
Kryt motora
automobilu

Personalizované sluchové pomôcky

Dentálny model

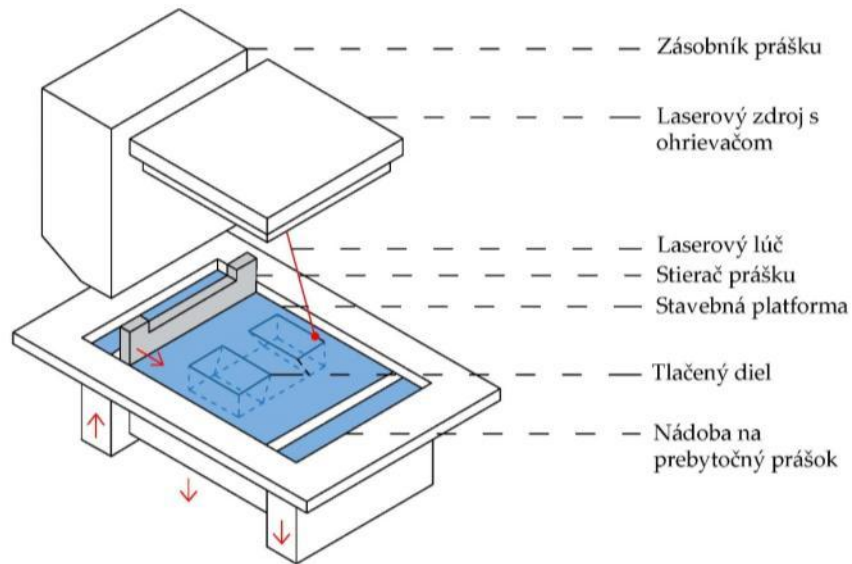

Obal nadprúdového chrániča

3D tlač spekaním práškov

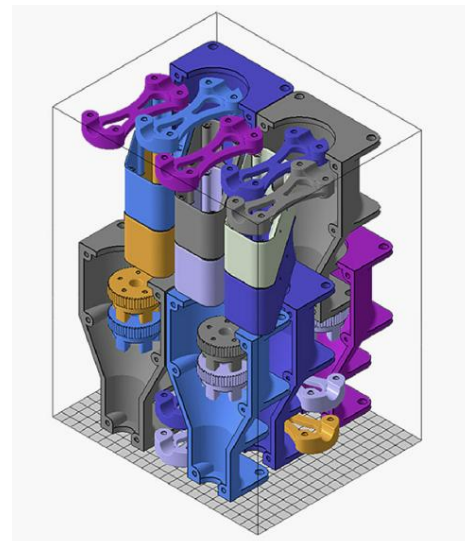
- Využitie tepelného zdroja na vytvorenie spojenia medzi časticami prášku
- Nanášania prášku po jednotlivých vrstvách s následným spekaním a vyhladzovaním prášku
- Spekanie polymérnych práškov SLS
- Spekanie kovových práškov SLM/DMLS

Spekanie polymérnych práškov

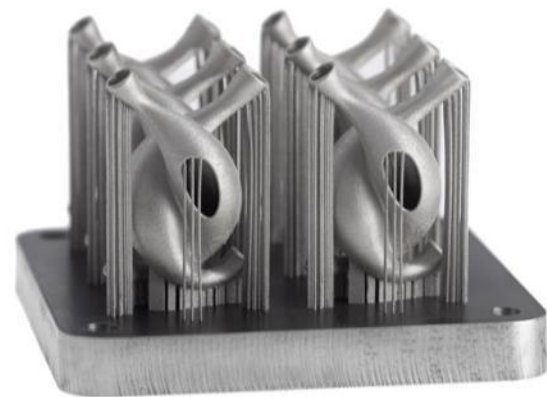
- Výroba komplexných funkčných súčiastok vďaka izotropnosti mechanických vlastností
- Dobrá úroveň presnosti
- Nie je potrebné tlačiť podporné štruktúry, nespekaný prášok funguje ako podpora
- Vyššia cena zariadení

Spekanie kovových práškov

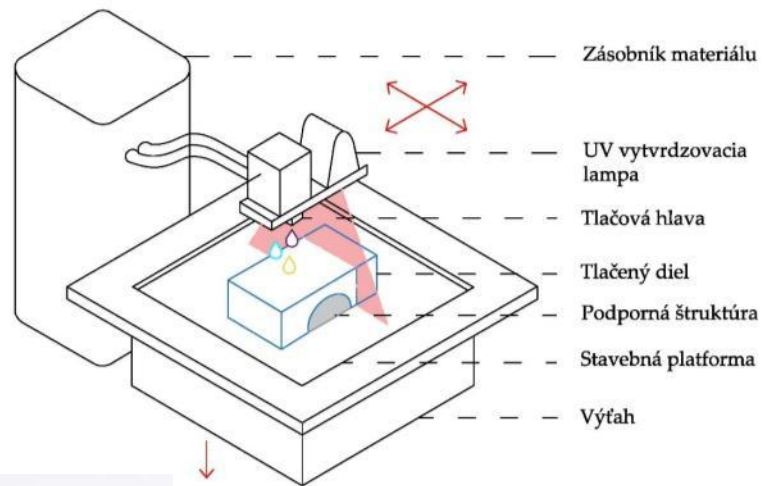
- Komplexné, vysoko sofistikované priemyselné zariadenia
- Prísny postup kalibrácie, manipulácie s materiálom a následným spracovaním
- Potreba tlačiť podporné štruktúry
- Vysoká cena zariadení ≠ domáce použitie

Technológia nanášania materiálu - MJ

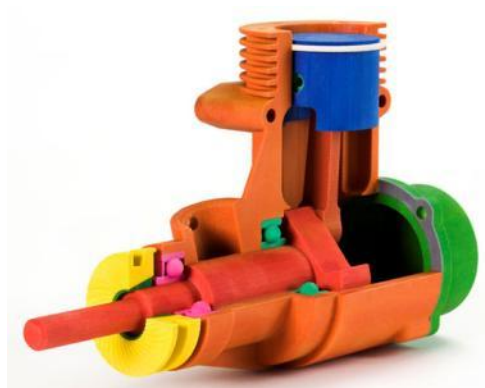
- Podobne ako 2D tlačiareň nanáša kvapôčky fotopolyméru
- Možnosť tlačiť plnofarebné objekty
- Vytvrdenie UV svetlom
- Tlač rozpustných podporných štruktúr

3D tlač nanášaním spojiva - BJ

- Nanášanie spojiva na práškové lôžko vrstvu po vrstve
- Spojenie jednotlivých vrstiev do pevného objektu
- Piesková a kovová *BJ* technológia

Objekty vytlačené pieskovou *BJ*

Objekt vytlačený kovovou *BJ*

Výber vhodnej technológie

- Pri funkčných polymérnych súčiastkach - *FFF* a *SLS* technológie, kde *SLS* dosahuje vynikajúce vlastnosti, ale za vyššie cenové náklady. Pri veľmi zložitých dieloch je však *SLS* jediná možnosť
- Pri nefunkčných súčiastkach, kde je kladený dôraz na vizuálnu stránku - *SLA/DLP* a *MJ*, pri ktorých *MJ* dosahujú lepšiu kvalitu, ale na úkor vyššej ceny
- Pri kovových súčiastkach - *DMLS/SLM* a *BJ* kovových práškov. V tomto prípade sú diely vyrobené *BJ* až 10-násobne lacnejšie, ale ich mechanické vlastnosti a rozmerová presnosť nie sú tak dobré. V prípade veľkých súčiastok však *BJ* bude jedinou možnosťou.

Servis a opravy automobilov

Údržba automobilov, automobilové systémy,
konštrukcia automobilov.

Špeciálna strojárská technika

Konštrukcia špeciálnej techniky, zbraňové
systémy, základy balistiky.

Špeciálna strojárská technika

Konštrukcia obrannej techniky, balistika, výroba a skladovanie munície.

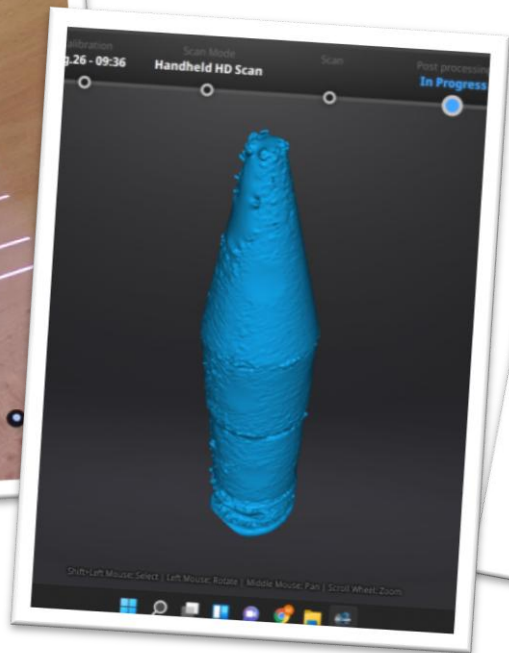
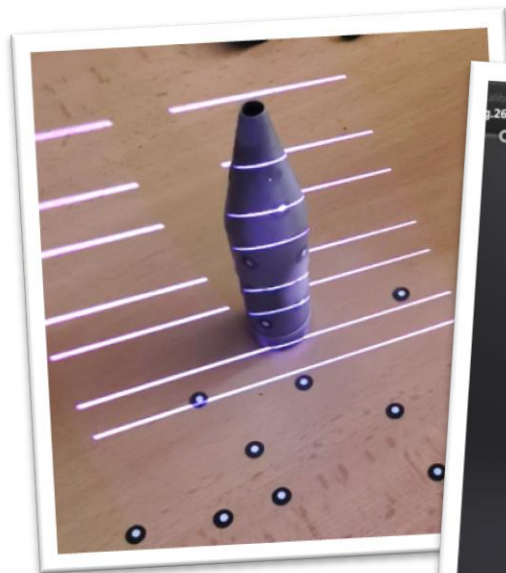
Údržba špeciálnej mobilnej techniky

Systémy a techniky pre prevádzku, údržbu, opravu a kontrolu mobilnej techniky.

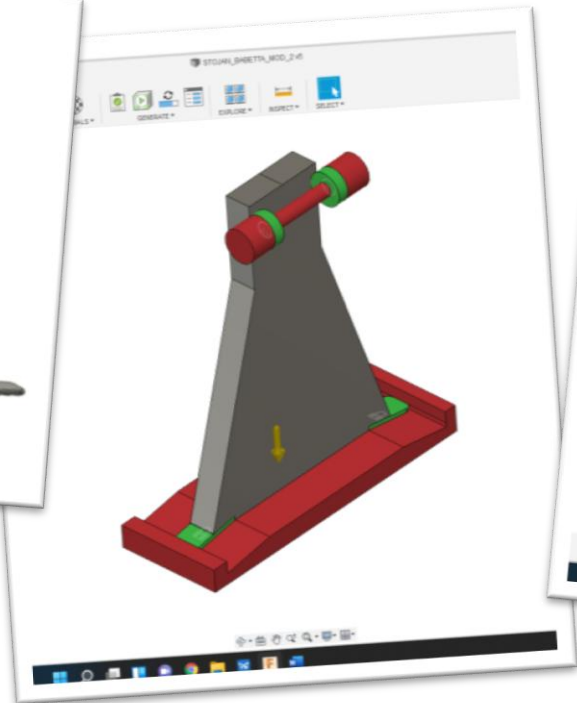
Aditívne technológie a RP na FŠT

Aditívne technológie a RP na FŠT

Aditívne technológie a RP na FŠT

Aditívne technológie a RP na FŠT

ĎAKUJEM!

OTÁZKY?

maros.eckert@tnuni.sk